

Danske normer til ordmobiliseringstests

Kasper Jørgensen

I demensudredning anvender man ofte styrede ordmobiliseringstest, hvor patienten fx skal opremse så mange ord med et bestemt forbogstav som muligt inden for et minut. Ordmobiliseringstests er nemme at administrere og tidsforbruget er minimalt. Men hvordan vurderer man, om præstationen på en given test er forringet? Nyt dansk studie viser, at det kan være en god idé at anvende flere forskellige tests i udredningen, da ordmobiliseringstests ser ud til at påvirkes forskelligt af demens.

Ordmobiliseringstests indgår dels i kognitive screeningsinstrumenter som fx *the Montreal Cognitive Assessment* (MoCA), *the Rowland Universal Dementia Assessment Scale* (RUDAS) eller *Addenbrooke's Cognitive Examination* (ACE) og dels i neuropsykologiske testbatterier, som rutinemæssigt anvendes ved demensudredning.

Testene har to indlysende kvaliteter:

For det første er de simple at administrere: "Sig så mange forskellige ord, der starter med bogstavet S, som du kan komme i tanke om". For det andet er tidsforbruget minimalt: "Jeg standser dig efter et minut". Da hyppigheden af ord med bestemte forbogstaver kan variere på tværs af forskellige sprog, er nationale normer en fordel, når resultatet skal vurderes.

Forskellige typer ordmobiliseringstests

Det aktuelle studie er baseret på sammenlægning af data fra to tidligere forskningsprojekter, så normgrundlaget bestod af i alt 229 deltagere i alderen 60 til 96 år.

Deltagerne blev dels rekrutteret via pårørende til personer med demens og dels via annoncer i lokalaviser. Hukommelsesklinikker fra alle fem regioner i Danmark var involveret i dataindsamlingen, om end flertallet af deltagerne blev undersøgt i det storkøbenhavnske område.

De danske normer dækker forskellige typer af styrede ordmobiliseringstests:

- bogstavstyret ordmobilisering (forbogstav F, A, S enkeltvis samt summen af de tre)
- kategoristyret ordmobilisering (dyr, supermarkedsvarer)
- opremsning af handlinger (noget man kan gøre, fx at gå eller løbe)
- skiftende ordmobilisering (skift mellem to forbogstaver (K og B) eller mellem to kategorier som fx bynavne og erhverv).

På hjemmebane i supermarkedet

Alle ordmobiliseringstests viste sig at være have en signifikant sammenhæng med uddannelsesniveau: jo længere skolegang og uddannelse, jo flere ord blev der i gennemsnit produceret.

Testene havde også en signifikant, om end negativ sammenhæng med alder – jo højere alder, jo færre ord blev der i gennemsnit mobiliseret – bortset fra opremsning af handlinger, der var stort set upåvirket af alder.

Kun for to tests - supermarkedsvarer og skift mellem to kategorier – var det relevant at lave separate normer for kvinder og mænd. Kvinder var bedre end mænd til at mobilisere supermarkedsvarer, og mænd var bedre til at mobilisere skiftevis bynavne og erhverv.

Kliniske tommelfingerregler

Ofte indgår der kun en enkelt ordmobiliseringstest i forbindelse med demensudredning, men en kombination af ordmobiliseringstests kan måske bidrage med nyttig klinisk information.

Personer uden kognitiv svækkelse klarer sig som regel bedre på kategoristyret end bogstavstyret ordmobilisering, mens patienter med MCI, Alzheimers sygdom eller semantisk demens især taber terræn på kategoristyret ordmobilisering.

Nogle patienter med Alzheimers sygdom klarer sig faktisk bedre på bogstavstyret end på kategoristyret ordmobilisering.

Forringede præstationer på begge typer ordmobiliseringstests ses bl.a. ved vaskulær demens. Skiftende ordmobilisering stiller større krav til mental styring end de øvrige ordmobiliseringstests og menes at udgøre en indikator for de eksekutive funktioners dagsform.

Det må dog understreges, at de beskrevne sammenhænge mellem ordmobiliseringstests og demenssygdomme primært gør sig gældende ved sammenligninger på gruppeniveau, og at man skal være forsigtig med at lægge for megen vægt på mønsteret af præstationer hos den enkelte patient.

BAGGRUND

[Vogel A, Stokholm J, Jørgensen K. Normative data for eight verbal fluency measures in older Danish adults. Neuropsychology, development, and cognition Section B, Aging, neuropsychology and cognition. 2019;1-11](#)

Oprettet: 07. juni 2019